

ЮРИДИЧНИЙ РИНОК

Цей рік був досить непростим для юридичного ринку. І навіть не тому, що змінився режим роботи. Мені здається, що юридичні фірми досить добре пристосувалися до нових умов, усі швидко перейшли у переважно дистанційні формати роботи. Головне, що впливало: загалом знизилася бізнес-активність наших клієнтів, частину проєктів було призупинено до кращих часів, інші реалізовувалися дуже повільно. Крім того, витрати на юридичних радників у багатьох випадках були значно урізані.

Водночас практики, пов'язані з вирішенням спорів, не відчували спаду і показали хороший результат. Досить завантаженою була практика корпоративного права і M&A, передовсім за рахунок великої кількості проєктів середнього рівня, навіть якщо вони не були завершені із бізнесових причин, юристи гарно заробляли на проведенні юридичних аудитів. Активним був рік і для практики інтелектуальної власності — вона працює стабільно із року в рік і всі коливання на ній відображаються найменше.

У банківській та фінансовій практиці було помітно менше трансакційної роботи, водночас юристи активно залучалися до підготовки законодавчих та регуляторних змін — це оплачувана робота, яка фінансувалася переважно міжнародними інституціями. Зокрема, наша фірма залучалася до підготовки нового положення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про випуск облігацій міжнародних фінансових інституцій, допомагала із розробкою змін до законодавства в галузі публічно-приватного партнерства, а також працювала над проєктом закону України про електронні складські свідоцтва. Якщо розглядати ділову активність у розрізі галузей економіки, то першість утримують сільське господарство та фармацевтика. У сферах енергетики та харчової промисловості було декілька цікавих боргових реструктуризацій та інших проєктів. Помітно почав зростати ринок fintech — цифровізація сфери фінансових послуг відбувається швидкими темпами, тож клієнти поступово починають усвідомлювати необхідність залучення юридичних радників.

СЕРГІЙ ЧОРНИЙ,
керуючий партнер
київського офісу
Baker McKenzie

Підсумки року

МИХАЙЛО ІЛЛЯШЕВ,
керуючий партнер
ЮФ «Ілляшев та Партнери»

У 2021 році обсяги роботи на ринку повернулися на «доковідний» рівень. Пожвавилася практика M&A, відкрився ринок землі, що спричинить суттєве зростання робіт у цій галузі найближчим часом.

Що стосується нашої компанії, то завантаження судової та кримінальної практик, а також практики нерухомості у році, що минає, зросло навіть порівняно з 2019 роком, і нам довелося розширювати команду, щоб впоратися з цим. Ми також надалі розвиваємо практику медичного права і захисту прав пацієнтів та лікарень, також сподіваємося на збільшення попиту в цій галузі.

На жаль, мусимо констатувати, що революційних позитивних змін в українській економіці не відбулося, а великі іноземні інвестори є доволі нечастими гостями в Україні. Це не дає змоги українським юридичним фірмам суттєво наросити обсяги робіт, уникаючи демпінгу. Ми й надалі будемо уникати цього, концентруючись на високій ефективності, та сподіваємося, що наші колеги, які також займають провідні позиції в рейтингах юридичних фірм, вчинятимуть так само.

Інфляційні процеси в Європі та США, напевно, вплинуть на Україну, отже, можна очікувати зростання цін провідних юридичних компаній, вартість послуг яких номінована в доларах США, якщо не в наступному, то в 2023 році.

У 2021 році юридичний ринок України однозначно активно зростає. Зростає як традиційні практики корпоративного, фінансового права та вирішення спорів, так і консультаційні практики податкового, трудового, енергетичного та антимонопольного законодавства. Наприклад, практика нерухомості отримала додатковий поштовх із відкриттям ринку землі, хоча він поки що є незначним. На мій погляд, ринок повністю адаптувався до карантинних обмежень, забезпечивши віддалений доступ до робочих комп'ютерів для своїх працівників, перенісши комунікації з клієнтами у різні відеоплатформи тощо. Якщо не буде наступного року якихось «чорних лебедів», то юридичний ринок України продовжить активно зростати, адже восени очевидним є достатній потік роботи на наступний рік. Україна, безумовно, є цікавою для опортуністичних іноземних інвесторів, але я впевнений, що за ними прийдуть великі стратегічні інвестори.

Юридичні фірми першої десятки будуть і надалі зростати за розміром і кількістю партнерів у відповідь на загальне зростання обсягу роботи. Водночас очевидні синергії для консолідації серед гравців першої десятки чи навіть двадцятки я не спостерігаю. Цьогорічне об'єднання київських команд Kinstellar та DLA Piper стало радше наслідком глобального тренду, ніж особливістю українського ринку як такого.

Лише проривне та стабільне зростання економіки України у наступні п'ять-десять років може стати тригером для приходу іноземних юридичних фірм на ринок України або суттєвої консолідації локальних гравців на ринку.

МИКОЛА СТЕЦЕНКО,
керуючий партнер
AVELLUM

50 ПРОВІДНИХ ЮРИДИЧНИХ ФІРМ УКРАЇНИ ЗА ДОХОДАМИ

№ З/П	НАЗВА ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ	ДОХІД ЗА 12 МІСЯЦІВ, ГРН
ЮРИДИЧНІ ФІРМИ, ЯКІ НАДАЛИ ЗГОДУ НА ПУБЛІКАЦІЮ ДАНИХ ПРО ДОХОДИ		
1	AVELLUM	158 963 597
2	ADER HABER	101 673 482
3	REDCLIFFE PARTNERS	100 413 179
4	EVERLEGAL	96 057 200
5	LEXWELL & PARTNERS	95 400 000
ДОХІД ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ ВІДНОВЛЕНО ВІДПОВІДНО ДО МЕТОДИКИ		
1	EY В УКРАЇНІ	197 178 303*
2	KINSELLAR	193 945 871*
3	INTEGRITES	155 425 055*
4	ARZINGER	153 033 900*
5	ВАСИЛЬ КІСІЛЬ І ПАРТНЕРИ	117 166 580*
ЮРИДИЧНІ ФІРМИ, ЯКІ ВКАЗАЛИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ДОХОДИ НА УМОВАХ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ		
1	ASTERS	HP
2	ІЛЛЯШЕВ ТА ПАРТНЕРИ	HP
3	BAKER MCKENZIE	HP
4	SAYENKO KHARENKO	HP
5	ЮРИДИЧНА ГРУПА LCF	HP
6	EQUITY	HP
7	AEQUO	HP
8	GOLAW	HP
9	KPMG LAW UKRAINE	HP
10	CMS-KYIV	HP
11	ЮРЛАЙН	HP
12	L.I.GROUP	HP
13	KODEX	HP
14	STRON LEGAL SERVICES	HP
15	ДУБІНСЬКИЙ І ОШАРОВА	HP
16	AVER LEX	HP
17	ШКРЕБЕЦЬ І ПАРТНЕРИ	HP
18	ГРАМАЦЬКИЙ І ПАРТНЕРИ	HP
19	DENTONS	HP
20	VB PARTNERS	HP
21	MORIS	HP
22	HILLMONT PARTNERS	HP
23	ETERNA LAW	HP
24	TCM GROUP UKRAINE	HP
25	DYNASTY LAW & INVESTMENT	HP
26	АНК	HP
27	JUSCUTUM	HP
28	BENCHERS	HP
29	ASA GROUP	HP
30	СОКОЛОВСЬКИЙ І ПАРТНЕРИ	HP
31	MITRAX	HP
32	ALEXANDROV&PARTNERS	HP
33	ТИТАН	HP
34	АНТИКА	HP
35	LES	HP
36	ГОРЕЦЬКИЙ І ПАРТНЕРИ	HP
37	КМ ПАРТНЕРИ	HP
38	ПАХАРЕНКО І ПАРТНЕРИ	HP
39	GRACERS	HP
40	ILF	HP

ПРИМІТКА. ПІД ДОХОДОМ ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ МАЄТЬСЯ НА УВАЗІ ДОХІД, ОТРИМАНИЙ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ ЗА 12 МІСЯЦІВ (IV КВАРТАЛ 2020 РОКУ ТА I-III КВАРТАЛИ 2021 РОКУ). ДАНІ ЗГРУПОВАНО ЗАЛЕЖНО ВІД СТАТУСУ НАДАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В МАНІФЕСТИ ГРУПИ ЮРИДИЧНИХ ФІРМ РОЗТАШОВАНО ЗАЛЕЖНО ВІД ВЕЛИЧИНИ ДОХОДУ.
УМОВИ ПОЗНАЧЕННЯ: HP — ІНФОРМАЦІЯ НЕ РОЗГЛОДУЄТЬСЯ * — ДОХІД ЮРИДИЧНОЇ ФІРМИ ВІДНОВЛЕНО ВІДПОВІДНО ДО МЕТОДИКИ